

Kommentit Suomen kaasunsiirtoverkoston tariffiston alustavaan kuulemisasiakirjaan (päivätty 15.2.2019)

Kiitokset mahdollisuudesta kommentoida alustavaa Suomen kaasun siirtoverkoston tariffistoa. Alustavat viitehinnat ovat mielestämme oikean suuntaiset ja periaatteet pääsääntöisesti kehitystyöpajoissa indikoitujen mukaiset. HavaitSIMME kuitenkin muutamia kohtia, joita haluamme kommentoida.

Kohta 1. Siirtopalveluiden viitehintamenetelmä

Postimerkkihinnoittelu on oikea vallinta viitehintamenetelmäksi. Se on selkeä ja yksikertainen ja ollut käytössä Suomessa pitkään.

Kohta 2. Alustavat viitehinnat siirtomaksuille

Mielestämme alustava kiinteän kapasiteetin maksu ja lyhyempien tuotteiden kertoimet ovat perusteltuja Suomen tyyppiselle kaasumarkkinalle.

Lyhyempien tuotteiden kertoimet voisivat edellä sanotusta huolimatta olla vielä esitettyä alhaisempia, sillä Suomen kaasunsiirtoverkoston toimitusvarmuus ei edellytä selvästi vuosituotetta kalliimpaa kapasiteetin hinnoittelua kuukausi ja päivätuotteille; Suomen kaasunsiirtoverkostossa siirretty kaasumäärä on puolittunut huippuvuosista ja eikä verkostossa ole sellaisia riskejä tai ”pullonkauloja”, jotka perustelisivat selvästi vuosituotetta kalliimmat lyhyet tuotteet.

Kohta 3. Alustavat muut kuin siirtopalvelut ja niiden hinnoittelu

Suomen Exit-alueen kapasiteetin ylitysmaksun ehdotettu hinnoittelu on kohtuuttoman korkea nykyiseen hinnoitteluun verrattuna

Kapasiteetin ylitysmaksun on esitetty olevan kolme kertaa päivän sisäisen kapasiteetin maksu. Päivän sisäisen kapasiteetin maksu on 1,7 kertaa vuosikapasiteetin maksu, jolloin kapasiteetin ylitysmaksu muodostuu 5,1 kertaiseksi verrattuna vuosituotteen maksuun.

Ehdotettu vuosikapasiteetin €/MWh-hinta on nykyisin käytössä olevalla alemmalla lämpöarvolla laskettuna 3,18 €/MWh, jolloin kapasiteetin ylitysmaksuksi muodostuu 16,20 €/MWh. Tämän suuruinen maksu on ehdotuksen mukaan tarkoitus olla voimassa ympäri vuoden.

Gasumin M2017 siirtotariffissa lisäsiirron hinta on kesäkaudella 4,75 €/MW ja talvikaudella 8,35 €/MWh toimituskohdekohtaisen siirtomaksun päälle.

Toimituskohdekohtaiset siirron hinnat ovat kesäkaudella 1,01-3,05 €/MWh ja talvikaudella 2,03-6,09 €/MWh. Lisäsiirron kokonaishinnat ovat siten kesällä 5,76-7,80 €/MWh ja talvella 10,38-14,44€/MWh, eli keksimäärin kesällä noin 6,50 €/MWh ja talvella 12 €/MWh ja vuosikeskiarvona noin 8-9 €/MWh. Alustava kapasiteetin ylitysmaksu 16,20 €/MWh on siten lähes kaksinkertainen nykyiseen tasoon verrattuna.

Kapasiteetin ylitysmaksu suhteessa nykyiseen menettelyyn: Lisäsiirtomaksu ja Ennakkosiirtomaksu

Gasumin M2017 siirtotariffissa päivän sisäisenä siirtotuotteena on nykyisin ”Ennakkosiirto”. Se vastaa hyvin uudessa hinnoittelumallissa ehdotettua päivän sisäisen kapasiteetin tuotetta. Gasumin voimassa olevassa M2017-hinnoittelussa Ennakkosiirron kokonaishinnan suuruus (kesällä 5,76-7,80 €/MWh ja talvella 10,38-14,44€/MWh) on täysin sama kuin Lisäsiirron hinta. Lisäsiirto vastaa periaatteeltaan täysin uutta Kapasiteetin ylitysmaksua.

Mikä on peruste sille, että suunnitellussa uudessa mallissa kapasiteetin ylitysmaksu on kolminkertainen päivän sisäisen kapasiteettituotteen hintaan verrattuna, kun nykyisin käytössä olevassa hinnoittelumallissa ylitysmaksun (Lisäsiirto) hinta on sama kuin päivän sisäisen etukäteen hankitun siirtotuotteen (Ennakkosiirto) hinta? Nykyinen ehdotettua alhaisempi hinnoittelu on riittänyt mainiosti kaasuverkon toimitusvarmuuden turvaamiseen.

Kaasun kulutustietojen seuraaminen vaikeutuu ja lisää riskiä kapasiteetin ylitysmaksuihin

Tällä hetkellä Gasum Online-järjestelmästä pystyy seuraamaan omien kohteiden kulutusta lähes reaaliajassa, kun edellisen tunnin kaasun käyttö näkyy järjestelmässä noin 20 minuuttia kulutustunnin jälkeen. Jatkossa PV-asemien kulutukset eivät jakeluverkoissa olevien asiakkaiden osalta kerro shippereille heidän asiakkaidensa kaasun kulutuksen kokonaismäärää, vaan kulutustiedot saadaan kaasudatahubista vasta kaasun kulutusta seuraavaa kaasupäivää seuraavana kaasupäivänä (D+2) eli noin kaksi vuorokautta kaasun käytön jälkeen. Tämän takia shippereillä on kaasun kulutuksesta jakeluverkoissa olevien asiakkaiden osalta käytettävissään vain karkea arvio kunkin kaasupäivän lopussa, jolloin vielä voisi varata päivän sisäistä kapasiteettiä ilman riskiä ylitysmaksuista.

Korkeasta kapasiteetin ylitysmaksun suuruudesta aiheutuu shippereille merkittävä hintariski. Tämä johtanee siihen, että shipperit varaavat varmuuden vuoksi kapasiteettia yli todellisen tarpeensa, mikä kohottaa kaasun loppukäyttäjien kustannuksia ja heikentää aiheettomasti kaasun kilpailukykyä muihin polttoaineisiin nähden.

Korkea kapasiteetin ylitysmaksu asettaa jakeluverkoissa ja siirtoverkossa olevat asiakkaat eriarvoiseen asemaan

Kohtuuttoman suuri kapasiteetin ylitysmaksu asettaa jakeluverkoissa olevat ja suoraan PV-aseman takana olevat kaasun loppukäyttäjäasiakkaat eriarvoiseen asemaan. Kun jakeluverkoissa olevien asiakkaiden kaasunkäyttötiedot saadaan tietoon paljon myöhemmin kuin siirtoverkoissa suoraan kiinni olevien asiakkaiden, tarvitsee shipperin varata jakeluverkoissa olevia asiakkaita varten suhteessa vielä enemmän ylimääräistä siirtokapasiteettiä kuin suoraan siirtoverkkoon yhdistyneitä asiakkaita varten. Tästä aiheutuvan lisäkustannuksen shipper perii luonnollisesti, aiheuttamisperiaatteen mukaan, jakeluverkoissa olevilta kaasun käyttäjiltä. Tämä korottaa aiheettomasti jakeluverkoissa olevien varsinkin isompien asiakkaiden kaasunkäytön kustannuksia.

Mahdollisuus hoitaa siirron kapasiteettitase kuntoon päättyy aamulla klo 5.00. Tämä vaatii 24/7-kaupankäyntiorganisaatiota

Kapasiteettioikeuksien ns. tasejakso Suomen ottovyöhykkeellä on kaasupäivä, joka alkaa aamulla klo 7.00 ja päättyy seuraavana aamuna klo 7.00. Päivän sisäisiä kapasiteetteja voi ostaa vielä kaksi tuntia ennen kaasupäivän loppumista eli kapasiteettitaseen hoitaminen kuntoon on mahdollista vielä klo 5.00 aamulla, jolloin siirtoverkon PV-asemien kaasupäivän kulutus alkaa olla selvillä; siis kulutus koko jakeluverkolle, joka yhdistyy PV-asemalla kaasun valtakunnalliseen siirtoverkkoon; tai kulutus sellaiselle kuluttajalle, joka on niin suuri, että on suoraan PV-asemassa siirtoverkkoon yhdistyneenä.

Korkea kapasiteetin ylitysmaksu hyödyttää sellaisia suuria shippereitä, joilla on mahdollisuus ylläpitää 24/7-kaupankäyntiorganisaatiota. Hyötyjiä voivat myös olla ne kaasunkäyttäjät, joilla on muusta tarpeesta 24/7-valvomoresurssit käytössä. 24/7-kaupankäyntiresurssien ylläpidon tarve pelkästään korkean kapasiteetin ylitysmaksun takia ei ole järkevää eikä kustannustehokasta Suomen pienillä kaasumarkkinoilla. Kasvanut tarve 24/7-kaupankäyntiin lisää paineita laskuttaa tästä aiheutuvat kustannukset kaasun loppukäyttäjillä myös pienemmillä shippereillä tai sellaisiksi haluavilla.

Kaasumarkkinoiden avaamisen keskeisenä tavoitteena on uusien toimijoiden, mukaan lukien shippereiden eli kaasun tukkukaasun toimittajien, tuleminen markkinoille ja kaasumarkkinoiden toimiva kilpailu. Uskomme että korkeat kapasiteetin ylitysmaksut tulisivat toteutuessaan vaikeuttamaan uusien pienemmällä organisaatioilla toimivien shippereiden markkinoille pääsyä, mikä on vastoin kaasumarkkinauudistuksen keskeisiä tavoitteita ja vaarantaa kilpailullisen kaasumarkkinan syntymisen.

Ehdotus kapasiteetin ylitysmaksun suuruudeksi

Ehdotamme yllä mainituin perustein, että kapasiteetin ylitysmaksu olisi korkeintaan 50 prosenttia suurempi kuin päivänsäisen kapasiteetin maksu eli silti vielä 2,55-kertainen vuosikapasiteettituotteeseen nähden. Näemme, että tämä taso olisi kohtuullinen ja riittävä siihen, että shipperit pyrkisivät tekemään kapasiteettivaraukset etukäteen mahdollisimman hyvin.

Päiväkohtainen tasepoikkeamamaksu

Mielestämme ehdotettu päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun määrittäminen tasekaasun osto- ja myyntihinnalle on vaikeaselkoinen. Lisäksi sen sitominen kaasupörssin keskipäivähintaan edellyttää toimivaa ja likvidiä markkinapaikkaa.

Vaikeaselkoisuus ja markkinahintariippuvuus johtavat ennustamattomiin ja mahdollisesti erittäin suuriin vaihteluihin tasekaasun hinnassa.

Tulevan järjestelmävastaavan tulisi pyrkiä mahdollisimman pikaisesti neuvottelemaan Kaasupörssi Oy:n ja esim. GET Baltic:n, tai jonkun muun vastaavan toimijan välisestä yhteistyöstä tavoitteena kehittää Suomen ja Baltian markkina-alueelle yksi likvidi markkinapaikka. Tämä palvelisi alueen kaupankäyntitarpeita ja tasekaasukauppaa kahta erillistä markkinapaikkaa huomattavasti paremmin.

Koska Kaasupörssi Oy toimii keskeisessä roolissa avoimilla markkinoilla, järjestelmävastaavan siirtoverkkoyhtiön alaisuudessa, toivomme uuden siirtoverkkoyhtiön panostavan pörssin toiminnan ja tuotteiden kehittämiseen heti alusta alkaen. Lisäksi toivomme, että nyt monivaiheinen ja vaikeaselkoinen tasepoikkeamamaksu muutettaisiin yksinkertaisemmaksi ja sen riippuvuus epävarmasta markkinahinnan muodostuksesta poistettaisiin ainakin siihen asti, kunnes markkinoilla olisi olemassa toimiva ja likvidi kaupankäyntipaikka (kaasupörssi).

Kapasiteettioikeuden siirto – toimiva ja ilman ylimääräisiä maksuja toimiva kapasiteetin jälkimarkkina on olennaisen tärkeä toimivalle kilpailulle

Ehdotetussa hinnoittelujärjestelmässä oleva mahdollisuus siirtää kapasiteettioikeuksia toiselle yhtiölle ilman veloitusta on erittäin hyvä asia. Tämä edesauttaa toimivan kapasiteettimarkkinan syntyä.

Järjestelmävastuullisen siirtoverkonhaltijan tulisi pyrkiä edistämään kapasiteettioikeuksien jälkimarkkinakauppaa. ***Näemme, että paras vaihtoehto tähän olisi kapasiteetin jälkimarkkinatuotteen lisääminen Kaasupörssi Oy:n kaupankäyntituotteeksi.*** Toimiva kapasiteettien jälkimarkkina heti markkinoiden

avautumisen alussa on perusedellytys hyvin toimivaan ja kitkattomaan kapasiteettioikeuksien varausmenettelyyn. Kapasiteettioikeuksien toimivan jälkimarkkinoiden puute voisi johtaa pitempiaikaisten kapasiteettioikeuksien (kvartaali- ja vuosituotteen) varaamisen välttämiseen.

Jos kaasumarkkinat toimivat toivotun kilpaillusti, vähittäismyyjien vaihtoja tapahtuu merkittävästi. Ilman toimivaa kapasiteetin jälkimarkkinaa shippereille jää huomattavasti kapasiteettioikeuksia käyttämättä. Jos toimivaa kapasiteetin jälkimarkkinaa ei ole, myyjien vaihdoista tulee merkittäviä kustannuksia shippereille. Toimivan jälkimarkkinan puute on selvä este uusien shippereiden markkinoille tulolle ja kilpaillun kaasumarkkinan syntymiselle.

Maksu keskitetystä tiedonvaihdosta on kohtuuttoman suuri sellaisille markkinatoimijoille, joilla on asiakaskunnassaan paljon pieniä käyttöpaikkoja.

Keskitetyn tiedonvaihdon maksujen jako tulisi olla kustannusperusteinen. Maksuksi ehdotettu 1,25 €/käyttöpaikka/kk ei vastaa kustannusperusteista jakoa. Maksu kohottaa kaasuasiantekijöiden kustannuksia merkittävästi sellaisilla jakeluverkonhaltijoilla, joilla on paljon pieniä asiakkaita – ehdotetun suuruinen 15 €/käyttöpaikka/vuosi maksu kohottaisi pienten asiakkaiden jakeluverkkopalvelumaksua kohtuuttoman paljon.

Jakeluverkot hoitavat tällä hetkellä taseselvityksen itse. Taseselvityksen hoitamista varten tarvitaan tietojärjestelmä, josta aiheutuu hankinta- ja ylläpitokustannuksia. Nämä kustannukset ovat saman suuruisia riippumatta taseselvitettävien asiakkaiden lukumäärästä. Tämän johdosta esitämme että kultakin jakeluverkolta tulisi periä yhtä suuri vuosittainen kiinteä maksu eikä lainkaan käyttöpaikkakohtaista maksua.

Muita yleisiä kommentteja

Vuosien 2017-2020 markkinainformaation jakaminen markkinatoimijoille

Suomen kaasumarkkinoilla Gasum on toiminut integroituna monopolitukku-yhtiönä, jolloin sillä on hallussa Suomen kaasumarkkinoiden kaasun kokonaiskulutuksien historiatiedot. Gasum jatkaa toimintaa uudessa markkinassa shipper-roolissa, minkä vuoksi tasapuolisuuden nimissä Suomen kaasumarkkinoiden historiatiedot kokonaiskulutusmäärästä tulisi jakaa ainakin kaikille shipper-roolin ottaville markkinatoimijoille.

Toivomme että tuleva kaasu-TSO ja Energiavirasto ottavat kommenttimme huomioon ja uskomme hyvään ja avoimeen yhteistyöhön jatkossakin markkinoiden avautumisen tiimoilta.

Suomen Kaasuenergia Oy
Auris Kaasunjakelu Oy

Mika Paloranta
Toimitusjohtaja

